

Integrale Veiligheidsagenda 2023-2026

Vasthouden & versterken

ZEVENAAR

afdeling	Bedrijfsvoering / openbare orde en veiligheid
datum	08-02-2023
status	definitief

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	3
1.1	Waarom een integrale veiligheidsagenda?	3
1.2	Waar willen we naartoe?	3
1.3	Wat zijn onze uitgangspunten?	4
1.4	Hoe is de integrale veiligheidsagenda tot stand gekomen?	5
2	Veiligheidsbeeld	6
2.1	Landelijke trends en ontwikkelingen	6
2.1.1	Crime change en online criminaliteit	6
2.1.2	Maatschappelijke onrust en verharding	7
2.1.3	Georganiseerde criminaliteit en het risico van 'jonge aanwas'	8
2.1.4	Kwetsbare inwoners in de knel	10
2.2	Lokale trends en ontwikkelingen	11
2.2.1	We blijven een relatief veilige en leefbare gemeente	11
2.2.2	Zichtbaar zijn en in verbinding blijven vormt een uitdaging	12
2.2.3	Overlast door kwetsbare inwoners blijft een aandachtspunt	12
2.2.4	Jongerenoverlast daalt door online straatcultuur?	13
2.2.5	Daling traditionele criminaliteit en stijging online criminaliteit	14
2.2.6	Meer meldingen en signalen van georganiseerde criminaliteit	15
2.3	Terugblik 2019-2022	16
2.3.1	Aanpak kwetsbare en overlastgevende personen	16
2.3.2	Aanpak georganiseerde criminaliteit	17
3	Ambities en prioriteiten	18
3.1	Georganiseerde criminaliteit	18
3.2	Zorg & Veiligheid	21
3.3	Digitale criminaliteit	24
3.4	Prioriteit overstijgend: professionaliseren en samenwerken	28
4	Organisatie	29
4.1	Regie	29
4.2	Rol burgemeester, college van B&W en gemeenteraad	29
4.3	De gezagsdriehoek	29
4.4	Relevante kaders en regionale samenwerking	30
4.5	Sturing en monitoring	30
4.6	Financiën	30
	Bronnen	31
Bijlage 1	Reguliere werkzaamheden OOV	32
Bijlage 2	Veiligheidsmonitor Zevenaar	33

1 Inleiding

1.1 Waarom een integrale veiligheidsagenda?

Met de integrale veiligheidsagenda 2023-2026 (IVA) leggen we de prioriteiten op het gebied van veiligheid vast. Dat doen we in de eerste plaats om onze inwoners, ondernemers en bezoekers een veilige en leefbare gemeente te bieden. Er is ook een formele reden. Artikel 38b van de Politiewet schrijft voor dat de gemeenteraad één keer in de vier jaar de gemeentelijke veiligheidsdoelen vaststelt.

1.2 Waar willen we naartoe?

Het is onze missie om voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers een veilige en leefbare gemeente te blijven. Vandaar de ondertitel 'vasthouden & versterken'. Dat kan alleen samen met interne en externe partners (integraal) en op basis van een gedeelde verantwoordelijkheid waarbij iedere partij zijn verantwoordelijkheid neemt in het voorkomen, verstoren of opsporen en vervolgen van crimineel en/of overlastgevend gedrag. We vinden het belangrijk dat we hierbij altijd oog houden voor achterliggende hulp- en zorgvragen. Om het veiligheidsniveau in Zevenaar vast te houden en te versterken prioriteren we onderstaande thema's. Deze zijn op basis van het veiligheidsbeeld uit hoofdstuk 2 tot stand gekomen en uitgewerkt in hoofdstuk 3. Bij alle drie de prioriteiten besteden we aandacht aan de positie van jongeren.

Georganiseerde criminaliteit

We zetten in op het tegengaan, verstoren of stoppen van georganiseerde criminaliteit door:

- het vergroten van de weerbaarheid van inwoners, branches en gebieden die vatbaar zijn voor de invloed en aantrekkingskracht van de georganiseerde criminaliteit;
- het vergroten van onze eigen weerbaarheid (politiek, bestuur, ambtelijke organisatie);
- zichtbaar, snel en correct te reageren op signalen.

Zorg en veiligheid

We zorgen ervoor dat kwetsbare inwoners minder vaak in de problemen komen of dat problemen escaleren. Daarom zetten we in op:

- een lokale persoonsgerichte aanpak waarbij inwoners met complexe problematiek die herhaaldelijk betrokken zijn bij ernstige overlast en criminaliteit kunnen rekenen op een passende combinatie van zorg en ondersteuning, bestuurlijke sancties of straf;
- een duurzame samenwerking met professionals in het zorg, veiligheid-, en justitieel domein waardoor er domeinoverstijgend gewerkt wordt.

Digitale criminaliteit

We voorkomen, verstoren/stoppen, sporen op en vervolgen veelvoorkomende vormen van cybercrime en digitale criminaliteit door:

- het vergroten van de bewustwording en weerbaarheid van burgers en ondernemers;
- het versterken van preventie voor groepen in een kwetsbare positie, zoals jongeren en ouderen;
- het toepassen van interventies om cybercrime en digitale criminaliteit te verstoren, te stoppen, op te sporen en te vervolgen;
- in eigen huis het goede voorbeeld te geven.

1.3 Wat zijn onze uitgangspunten?

1. We werken op basis van gedeelde verantwoordelijkheid

Het voorkomen en bestrijden van onveiligheid en criminaliteit maakt altijd onderdeel uit van andere beleidsprocessen op het gebied van bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkeling, wonen, zorg, welzijn, jeugd, onderwijs, vergunningverlening, toezicht en handhaving. Dat vraagt dus om een integrale benadering met zowel intern als externe partners.

2. We betrekken onze inwoners en ondernemers

We vragen onze inwoners mee te doen met de veiligheidsmonitor die iedere vier jaar wordt gehouden. De resultaten nemen we mee in ons veiligheidsbeleid, maar ook in ons beleid gericht op zorg en veiligheid, inrichting en beheer van de openbare ruimte, verkeersveiligheid en toezicht en handhaving. Ook vragen we inwoners en ondernemers actief zaken bij ons te melden (dat kan ook via Meld Misdaad Anoniem), faciliteren en waarderen we burgerinitiatieven zoals WhatsApp Buurtpreventiegroepen en werken we in de uitvoering nauw samen met bijvoorbeeld dorpsraden en ondernemersverenigingen.

3. We zorgen voor een persoonsgerichte aanpak en balans tussen zorg en straf

Inwoners met problemen op meerdere leefgebieden en politie- en justitiecontacten vormen in onze gemeente een kleine maar complexe groep. Werken met deze doelgroep vraagt veel van professionals, omdat zij vaak moeilijk te bereiken en te motiveren zijn. Daarom hanteren we met het team zorg en veiligheid waar mogelijk de werkwijze van de lokale persoonsgerichte aanpak. Deze aanpak is gestoeld op [praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek](#) naar jongeren en jongvolwassenen en vormt een effectieve manier om samen te werken met verschillende samenwerkingspartners bij complexe casuïstiek.

4. We zijn wendbaar

Ontwikkelingen gaan snel en niet alles is te voorzien. De coronacrisis en de toestroom van vluchtelingen hebben bijvoorbeeld grote invloed gehad op de ambities uit de vorige beleidsperiode. De prioriteiten in deze integrale veiligheidsagenda zijn dan ook niet in beton gegoten. Waar nodig wordt de veiligheidsagenda bijgesteld. De gemeenteraad wordt hier tijdig over geïnformeerd.

5. We leren vanuit de praktijk

We nemen ieder jaar de tijd voor één of twee lokale leer/netwerkbijeenkomsten die verband houden met de geprioriteerde thema's. Deze bijeenkomsten zijn ook bedoeld voor onze externe partners en hebben een drieledig doel: 1. kennen en gekend worden, 2. inhoudelijke kennis en expertise vergroten, 3. de samenwerkingsafspraken evalueren en waar nodig bijstellen. Deze leer/netwerkbijeenkomsten worden voorbereid onder regie van openbare orde en veiligheid.

1.4 Hoe is de integrale veiligheidsagenda tot stand gekomen?

De integrale veiligheidsagenda hebben we onder regie van het team openbare orde en veiligheid opgesteld. Hiervoor is in de eerste plaats gekeken naar landelijke en lokale veiligheidscijfers en trends. Voor het lokale beeld is o.a. gebruik gemaakt van politiecijfers en de veiligheidsmonitor.

Veiligheidsmonitor

Voor de Veiligheidsmonitor is door het CBS een aselechte steekproef getrokken van 2.059 inwoners uit de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente Zevenaar. De geselecteerde inwoners kregen in augustus 2021 een brief thuis met een persoonlijke uitnodiging voor deelname aan het onderzoek en konden vervolgens tot november online de vragenlijst invullen. Aan non-responders is tweemaal een herinnering per post gestuurd. In totaal hebben 714 van de 2.059 geselecteerde inwoners een volledige vragenlijst ingevuld. Dit komt neer op een respons van 34,7 procent. Het landelijke responspercentage van de Veiligheidsmonitor 2021 bedraagt 31,7 procent.

We hebben het lokale beeld voorgelegd aan de collega's binnen de gemeente en lokale en regionale partners zoals politie, Openbaar Ministerie, Regionale Sociale Dienst, Zorg en Veiligheidshuis, Omgevingsdienst Regio Arnhem, Veiligheidsnetwerk Oost Nederland, jongerenwerk, corporaties etc. We hebben gevraagd in hoeverre zij de trends herkennen, wat dat betekent voor onze maatschappelijke opgave de komende jaren en hoe we daar samen invulling aan kunnen geven. Dit heeft geresulteerd in een concept integrale veiligheidsagenda waar men in januari op heeft kunnen reageren. De concept integrale veiligheidsagenda is door de burgemeester op 18 januari 2023 ook voorgelegd aan een aantal deskundige inwoners die beroepsmatig bij de onderwerpen uit deze integrale veiligheidsagenda betrokken zijn. Op basis van ieders feedback is deze integrale veiligheidsagenda in februari 2023 afgerond.

2 Veiligheidsbeeld

2.1 Landelijke trends en ontwikkelingen

In deze paragraaf schetsen we de 'crime change' waarin de ontwikkeling naar online criminaliteit een grote rol speelt. Daarna zoomen we in op maatschappelijke verharding en onrust, georganiseerde criminaliteit en inwoners met verward en onbegrepen gedrag. Iedere beschrijving sluiten we af met de rol van de lokale overheid.

2.1.1 Crime change en online criminaliteit

"Je hebt maar 1 techneut nodig en een lokale dadergroep breidt zijn repertoire van woninginbraken en autokraken succesvol uit naar cyber" – Dr. Rutger Leukfeldt, directeur Centre of Expertise Cybersecurity, De Haagse Hogeschool

Van traditionele criminaliteit naar online criminaliteit

In heel Nederland is een verschuiving van criminaliteit zichtbaar. De traditionele criminaliteit waaronder woninginbraak, geweld, diefstal en vernieling is sterk gedaald. Maar daarvoor in de plaats komt online criminaliteit. Deze vorm van criminaliteit kent twee varianten: cybercriminaliteit en gedigitaliseerde criminaliteit. Bij cybercriminaliteit is ICT zowel het middel als het doel. Hierbij kan gedacht worden aan onrechtmatig toegang verkrijgen tot computers, e-mailaccounts en online bankplatformen (hacken). Bij gedigitaliseerde criminaliteit wordt ICT alleen als middel ingezet. Denk hierbij aan het bedreigen van personen via e-mail, WhatsApp-berichten of social media en het oplichten van aan- en verkopers op handelsplatformen. Bij digitale delicten kan sprake zijn van ingrijpende materiële, financiële maar ook psychische schade bij slachtoffers en hun directe omgeving. Het Cybersecuritybeeld Nederland (2021) laat zien dat de dreiging van online criminaliteit niet meer verdwijnt. De samenleving moet vanwege de grote afhankelijkheid en risico's van digitalisering rekening houden met incidenten die leiden tot maatschappij-ontwrichtende schade en veel persoonlijk leed.

Slachtoffers en daders

Jongeren, ondernemers uit het Midden en Kleinbedrijf (MKB) en ouderen vormen belangrijke slachtofferdoelgroepen (Saxion Hogeschool & Haagse Hogeschool, 2021). Jongeren worden vaak slachtoffer omdat ze veel tijd op internet doorbrengen en zich risicovoller gedragen. Ze lijken vooral een verhoogd risico te lopen op interpersoonlijke cyberdelicten, zoals stalking, bedreiging met geweld en laster. MKB-ondernemers worden slachtoffer omdat ze veel basale veiligheidsmaatregelen niet (kunnen) nemen. Ze lopen verhoogd risico op zowel financiële als technische cyberdelicten, zoals phishing, hacking en malware. Ouderen zijn een gewild doelwit omdat ze relatief veel geld hebben en minder vaardig zijn op het internet. Ze worden vooral slachtoffer van financiële cyberdelicten zoals online oplichting.

Jongeren in de spotlights

Politie en OM constateren de laatste jaren steeds meer betrokkenheid van jongeren bij digitale criminaliteit. Zo was in 2021 in 47% van de zaken iemand van 21 jaar of jonger betrokken. In 2018 lag dat percentage nog op 33%. Politie en OM merken dat jonge daders de ernst van hun daden vaak niet beseffen. Alsof er achter digitale criminaliteit geen echte slachtoffers zitten. Ook vermengt digitale criminaliteit zich meer en meer met traditionele criminaliteit en de georganiseerde misdaad. Onderzoek van Leukfeldt en Kranenburg (2017) wees al eerder uit dat het bij gedigitaliseerde criminaliteit vaak om jonge, lager opgeleide mannen uit kwetsbare milieus gaat die vaak meerdere antecedenten op het gebied van traditionele criminaliteit hebben.

Rol van de lokale overheid

- Zorgen voor weerbare systemen en de veiligheid van informatie in die systemen.
- De voorbereiding op cyberincidenten die maatschappelijke impact hebben.
- (Mede) inzetten op de cyberweerbaarheid van inwoners, bedrijven en instellingen.
- Het tegengaan van online aangejaagde ordeverstoringen.

2.1.2 Maatschappelijke onrust en verharding

"Ongelijkheid wordt een steeds belangrijker thema. Er is een gevoel dat de kloof tussen de 'haves' en de 'have nots' toeneemt, ook al zit je in Nederland best goed. Allerlei berichten, denk aan hoe druk de voedselbank het heeft, appelleren aan een gevoel van toenemende onrechtvaardigheid en ongelijkheid." – Jacqueline van Stekelenburg, hoogleraar Sociale verandering en conflict, Vrije Universiteit Amsterdam.

Maatschappelijke scheidslijnen steeds zichtbaarder

Volgens het Strategisch Omgevingsbeeld van het ministerie van Justitie en Veiligheid (2020 & 2021) staat de relatie tussen inwoner en overheid onder druk door onrust in de maatschappij. Een belangrijke indicator hiervoor is het aantal toegenomen demonstraties. Deze zijn in de vier grote steden de afgelopen vijf jaar bijna verdubbeld. Maar onder deze onrust ligt een groter probleem. In de Atlas van afgehaakt Nederland (2021) laten de auteurs René Cuperus en Josse de Voogd zien 'hoe, vaak gestapelde, verschillen in opleidingsniveau, inkomen en gezondheid zich vertalen in sociaal-culturele voorkeuren en politieke keuzes en hoe die over het land zijn verdeeld. Feitelijke of gevoelde maatschappelijke deprivatie kan er volgens de auteurs toe leiden dat mensen 'afhaken' van het traditionele bestel'. Zo worden de scheidslijnen zichtbaar tussen de zogenaamde 'haves' en de 'have nots'. Deze scheidslijnen werken dus door in de mate waarin mensen vertrouwen hebben in de overheid, maar ook in hoeverre ze leefbaarheid en veiligheidsproblemen in hun woonbuurt ervaren. Door de coronapandemie en de oorlog in Oekraïne zijn deze scheidslijnen nog eens extra zichtbaar geworden. Mensen die al kwetsbaar waren, werden dat nog meer. De begrijpelijke onvrede die dat met zich meebrengt, wordt via sociale media massaal gekanaliseerd en georganiseerd in bijvoorbeeld demonstraties. Soms slaat een kritische houding richting de overheid om in intimidatie, bedreiging en geweld. Tegelijkertijd mag niet vergeten worden dat het overgrote deel van de samenleving zich doorgaans rustig gedraagt, zich wil voegen naar wat van hen gevraagd wordt en een kritische maar open en aanspreekbare houding ten opzichte van de overheid heeft (VNG, 2022).

Desinformatie en radicalisering

Desinformatie triggert de maatschappelijke onrust op een gevaarlijke manier. Bij desinformatie wordt opzettelijk onware of onnauwkeurige informatie verspreid om personen, groepen, organisaties of landen te beschadigen (Rathenau, 2021). Het kan zelfs tot radicalisering en het afwijzen van de rechtsorde leiden. De [Nationale Coördinator Terrorisme en Veiligheid](#) waarschuwt in zijn dreigingsbeelden voor de snelle online radicalisering van jongeren in rechtsextremistische denkbeelden. Ook wordt gewezen op de dreiging van fluïde anti-overheids-groepen waarbinnen vernieling, belediging opruiing en geweld tegen de politie wordt geaccepteerd.

Rol van de lokale overheid

Het is de uitdaging van de lokale overheid om de vormen, tijdstippen en locaties van onvrede en protest in enige mate te voorspellen. Maar nog belangrijker is het om met de redelijke middengroep in contact te blijven. Door het gesprek met ze aan te gaan, ze te betrekken bij beleid en door zichtbaar en nabij te zijn.

Ten aanzien van jongeren is het van belang om processen van radicalisering tijdig te herkennen zonder daarbij in een kramp te schieten. We weten dat jongeren vaker 'extremer' zijn in hun gedachtegoed en zich willen afzetten tegen de wereld om hen heen. Hun brein is biologisch niet uitontwikkeld, wat een gebrek aan nuance en langere termijn perspectieven tot gevolg kan hebben.

2.1.3 Georganiseerde criminaliteit en het risico van 'jonge aanwas'

"Een criminele carrière is snel gestart. Het verdient beter dan vakkenvullen bij de lokale supermarkt. De status en het aanzien die bij dat geld komen kijken, maken blind voor de risico's. Eenmaal binnen kom je er niet meer uit. Stoppen en weglopen gaat niet, ze weten jou en je familie te vinden. En zo glijden jongeren af, nog voordat hun leven goed en wel begonnen is" (Depla et al, 2021).

Onzichtbare vormen van criminaliteit nemen toe

In het VNG-essay 'De andere kant van de medaille' (2019) over georganiseerde criminaliteit beschrijft prof. dr. Hans Boutellier dat de reguliere criminaliteit weliswaar afneemt, maar meer onzichtbare vormen juist toenemen. Het zijn illegale activiteiten die relatief weinig directe slachtoffers maken. Ze maken vooral inbreuk op systemen: op de economie, op internet, op de infrastructuur, op de democratische rechtsstaat en op de samenleving. Ook in dit opzicht is er dus sprake van een crime change. Het gevaar van ondermijning is dat illegale activiteiten en reguliere functies naar elkaar toegroeien. Enerzijds is er sprake van puur crimineel gedrag dat vaak samenhangt met drugscriminaliteit (productie, afvaldump, handel en consumptie). Anderzijds ontwikkelt zich volgens Boutellier omstreden en onwenselijk gedrag op basis van reguliere activiteiten of ondernemingen. Denk aan autoverhuurbedrijven, makelaars, boeren met leegstaande loodsen, recreatieparkhouders etc. Vaak ontbreekt de morele remming of de handhaving en het toezicht om te voorkomen dat er een proces van afglijden ontstaat. Zo ontstaat een voedingsbodemp die ondersteunend is aan georganiseerde criminaliteit en die voorlopig niet verdwijnt. Toch mag de nadruk in de aanpak volgens het WODC (2022) de komende jaren niet eenzijdig op drugscriminaliteit liggen en moet de modeterm 'ondermijning' plaats maken voor de term georganiseerde criminaliteit.

Een sociaal vraagstuk

Georganiseerde criminaliteit moet ook gezien worden als een sociaal vraagstuk. Criminele netwerken maken misbruik van afhankelijkheden en sociale problemen en bouwen bewust schuldposities op. "Er worden bijvoorbeeld diensten aanvankelijk gratis ter beschikking gesteld, zoals woonruimte, vervoer of zorg, maar daarna worden er toch wederdiensten opgeëist". Zo worden veelal kwetsbare mensen de criminele wereld ingezogen. Vooral jongeren (met een beperking) lopen risico.

Ze staan veelvuldig in het vizier van criminelen om foute hand- en spandiensten te verlenen. Middelbare scholen worden genoemd als wervingsplek waar criminelen zich op de buitenbeentjes van een groep richten.

In diverse studies is bovendien bevestigd dat met name jongeren met financiële problemen, verslavingsproblemen en schoolverzuim zich aangetrokken voelen tot criminele organisaties en/of instappen in (online) criminaliteit. Overigens mag hier niet de conclusie getrokken worden dat de jeugdcriminaliteit in zijn algemeenheid toeneemt. Uit de laatst gehouden Monitor Jeugdcriminaliteit (WODC & CBS, 2020) blijkt dat er de afgelopen jaren steeds minder jongeren crimineel actief zijn. 21% tot 37% van de jongeren rapporteert betrokkenheid bij traditionele criminaliteit en 4% tot 20% rapporteert betrokkenheid bij online criminaliteit. In 2015 waren die percentages aanzienlijk hoger. Dat is op zichzelf genomen positief. Maar er zijn ook zorgelijke ontwikkelingen die belangrijk zijn om in de gaten te houden: de lichte vormen van jeugdcriminaliteit dalen niet verder, er zijn meer jongeren betrokken bij wapenincidenten en ernstige geweldsmisdrijven en er worden meer jeugdigen veroordeeld voor cybercrime.

Mensenhandel

Mensenhandel is in de landelijke Veiligheidsagenda 2023-2026 geprioriteerd. Mensenhandel maakt op grove wijze inbreuk op de waardigheid en lichamelijke en geestelijke integriteit van slachtoffers. Het heeft langdurig ontwrichtende gevolgen voor hun leven. Onder mensenhandel worden verschillende vormen van uitbuiting begrepen, zoals seksuele uitbuiting, criminele uitbuiting, arbeidsuitbuiting of zelfs gedwongen orgaanverwijdering. Het gaat jaarlijks om zo'n 5000 slachtoffers van seksuele uitbuiting, criminele uitbuiting en arbeidsuitbuiting. Maar de grootste groep slachtoffers blijft buiten beeld (WODC, 2021). Uitbuiting vindt volgens de landelijke veiligheidsagenda steeds meer online plaats, daders en slachtoffers zijn steeds jonger en er is sprake van verschuivingen in dader- en slachtofferschap. Ook zijn jongeren steeds meer slachtoffer van criminele uitbuiting. Tot slot vergroot de toename van vluchtelingen en arbeidsmigranten het risico op zowel mensensmokkel als mensenhandel.

Zorgfraude

Zorgfraude vormt een onderschat probleem binnen het veiligheidsdomein en sociaal domein. In 2020 rapporteerde het Informatie Knooppunt Zorgfraude (IKZ) 613 signalen van zorgfraude over 526 verschillende zorgaanbieders. Fraude betekent in de meeste gevallen dat kwetsbare inwoners geen of onvoldoende kwaliteit van zorg ontvangen. De meeste fraudesignalen gaan over misbruik van de wet maatschappelijke ondersteuning en de zorgverzekeringswet.

Rol van de lokale overheid

- Beschouw georganiseerde criminaliteit ook als een sociaal vraagstuk.
- Benader het breed: met politie en justitie, maar ook met onderwijs, jongerenwerk, sociaal domein, vergunningverlening, toezicht en handhaving, openbare orde en veiligheid.
- Wees zichtbaar in de wijk en op school.
- In het Interbestuurlijk Programma is afgesproken dat gemeenten een duidelijke en geborgde aanpak van mensenhandel moeten hebben. Deze aanpak voorziet in het versterken van de signaleringsfunctie (o.a. toezichthouders, baliepersoneel), preventie en het bieden van hulp en ondersteuning.
- Naar verwachting treedt in 2023 de Wet bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg in werking. Met inwerkingtreding van deze wet wordt het IKZ een stichting met een wettelijke taak. Vanaf dat moment zijn gemeenten bij wet aangesloten bij het IKZ. Gemeenten hebben een belangrijke rol in selectie en screening en de ketenaanpak van inkoop, account- en contractmanagement, toezicht en handhaving.

2.1.4 Kwetsbare inwoners in de knel

"Veiligheidsissues hebben komen niet uit de lucht vallen. Ze hebben een geschiedenis en een context. Vaak is er al een zorgvraag voordat veiligheid een issue wordt. Mensen belanden in de criminaliteit of andere ellende omdat de onderliggende vraag, of het probleem dat eraan ten grondslag ligt, niet wordt gezien of opgepakt. Mensen worden bijvoorbeeld niet zomaar dakloos. Vaak was er in de gezinnen waar ze vandaan kwamen van alles aan de hand: huiselijk geweld, verslavingsproblematiek, verwaarlozing" (Vangnet voor Victor, 2021).

Personen met verward en onbegrepen gedrag en huiselijk geweld

Veiligheidspartners komen sociale problematiek tegen in hun werk. Andersom worden zorgpartners en ook corporaties geconfronteerd met veiligheidsproblematiek. De laatste jaren is er veel aandacht voor personen met verward en onbegrepen gedrag. De incidenten nemen nog steeds toe en leggen beslag op 20% van het politiewerk (Politie, 2021). Deze personen kunnen een hulpvraag hebben, overlast veroorzaken en/ of een strafbaar feit plegen. Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft de incidenten in 2022 treffend [geanalyseerd](#).

Huiselijk geweld en kindermishandeling

Andere belangrijke veiligheidsissues betreffen geweld in afhankelijkheidsrelaties en mensenhandel. Bij geweld in afhankelijkheidsrelaties gaat het voornamelijk over huiselijk geweld en kindermishandeling. Maar ook partnergeweld en ouderenmishandeling vallen er onder. Bijna 5% van de volwassenen en 3% van de kinderen in Nederland heeft er de afgelopen vijf jaar mee te maken gehad (Janssen, 2021). Het ingewikkelde bij bovengenoemde doelgroepen is dat ze vaak geen beroep op hulp kunnen doen in het eigen netwerk. Daarom is in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling samenwerking en coördinatie cruciaal. Met name tussen politie, Veilig Thuis en sociale teams.

Tussen wal en schip

Inwoners krijgen met een overheid te maken die ingewikkeld en gefragmenteerd georganiseerd is (Trendanalyse Veiligheidscoalitie Midden-Nederland, 2021). Dat is voor inwoners die psychisch kwetsbaar zijn, een licht verstandelijke beperking hebben, laaggeletterd zijn of voortdurend in stress leven een hindernis in het werken aan herstel. Ze raken tussen wal en schip terwijl ze juist gebaat zijn bij rust, een goede regie en samenwerking tussen professionals uit het sociaal en veiligheidsdomein. Ook de overgang van 18- naar 18+ gaat vaak met drempels gepaard. Sinds 1 januari 2015 is de zorg en ondersteuning voor jongeren onder de 18 jaar voor een belangrijk deel belegd in de Jeugdwet. Vanaf 18 jaar vallen zij onder de Wmo 2015. Ook andere wettelijke kaders, zoals de Zorgverzekeringswet, de Participatiewet, onderwijswetten en de Wet langdurige zorg zijn van belang bij de overgang na het achttiende levensjaar.

De gevolgen van schaarste

Er zijn grote (personeels-)tekorten, wachtlijsten in de zorg en schaarste op de woningmarkt. Als er niet op tijd passende huisvesting en hulpverlening beschikbaar is voor inwoners met complexe problematiek blijft de druk op de politie hoog. Maar niet alleen op de politie, ook op de naaste omgeving en de professionals in het 'voorliggend veld' zoals praktijkondersteuners in de huisartsenposten, scholen, jongerenwerkers, maatschappelijk werkers enzovoorts. Zij hebben dan de zware taak om hun cliënten in afwachting van specialistische hulp zo stabiel mogelijk te houden.

Rol van de lokale overheid

- Aan de hand van gesignaleerde risico's eerder en actiever samenwerken met partners uit het zorg-, veiligheids- en sociaal domein. Hierdoor kan de veiligheid eerder worden hersteld en de benodigde zorg worden geboden. De samenwerking is actiever gericht op de casuïstiek. Ieder vanuit de eigen professionaliteit. De politie sluit aan vanuit haar verantwoordelijkheid op (fysieke) veiligheid en de opsporing van strafbare feiten (Kamerbrief voortgang aanpak personen met verward en onbegrepen gedrag, 15 december 2022).
- Om de samenwerking tussen het zorg-, sociaal- en veiligheidsdomein te intensiveren en structureel te maken, wordt er vanuit de coalitieakkoordmiddelen tussen 2023 tot en met 2026 in totaal 59 miljoen euro extra (ca. 14,75 miljoen euro op jaarbasis) beschikbaar gesteld voor **lokale en regionale** initiatieven (Voortgangsbrieven aanpak personen met verward en onbegrepen gedrag, 15 december 2022).

2.2 Lokale trends en ontwikkelingen

Voor het beschrijven van lokale trends en ontwikkelingen zoomen we in op lokale cijfers uit de veiligheidsmonitor 2021, politieregistraties, Meld Misdaad Anoniem, Halt, Veilig Thuis en overige gemeentelijke bronnen. Bij de politiecijfers is alleen gebruikgemaakt van registraties die voor de integrale veiligheidsagenda 2023-2026 relevant zijn. Dat betekent dat categorieën over verkeer, milieu of categorieën met zeer lage aantallen registraties niet zijn meegenomen. Het aantal registraties dat in 2022 lager of hoger ligt dan de gemiddelde registratie in de periode 2018-2021 is in dit overzicht groen of rood gearceerd.

2.2.1 We blijven een relatief veilige en leefbare gemeente

Het rapportcijfer voor veiligheid in de woonbuurt komt in Zevenaar uit op een 7,7. Dit is hoger dan in de Veiligheidsregio en ook hoger dan in Nederland (beide 7,5). De mate waarin inwoners sociale overlast ervaren, ligt met 6,2% lager dan het landelijke percentage van 12,3%. Bij sociale overlast gaat het bijvoorbeeld om burenoverlast, drugs dealen en lastig gevallen worden op straat. Het algemene rapportcijfer voor leefbaarheid komt ook uit op een 7,7 maar verschilt nauwelijks met de Veiligheidsregio (7,7) en de rest van Nederland (7,6). Op de leefbaarheid ten aanzien van de fysieke kwaliteit van de woonomgeving en het functioneren van de gemeente wordt lager gescoord dan in de Veiligheidsregio. Dat zit vooral in het onderhoud van pleintjes, stoepen en het groen in de openbare ruimte, maar ook in de aanwezigheid en kwaliteit van de speelplekken voor kinderen en voorzieningen voor jongeren.

Slachtofferschap

12% van de inwoners van Zevenaar werd in 2021 slachtoffer van traditionele delicten. Dat is significant minder dan in de regio Gelderland-Midden (16%) en in Nederland (17%). Inwoners werden vooral slachtoffer van vermogensdelicten, vernielingen en geweldsdelicten. Het slachtofferschap van online criminaliteit laat een ander beeld zien. 18% geeft aan slachtoffer te zijn geworden van online criminaliteit waarbij online oplichting, fraude eruit springen. Hacken, online bedreiging en intimidatie zijn apart onderzocht. 6% werd het slachtoffer van hacken en 2% het slachtoffer van online bedreiging en intimidatie. Online criminaliteit komt, met uitzondering van phishing, niet meer of minder voor in Zevenaar in vergelijking met andere gebieden.

(Online) preventie

Inwoners van Zevenaar scoren op preventief gedrag net iets boven het landelijk gemiddelde. Zo neemt een groot deel van de inwoners waardevolle spullen uit hun auto, laat men lampen branden als er niemand thuis is, laat men waardevolle spullen thuis om diefstal of beroving te voorkomen en zet men waar het kan de fiets in een bewaakte stalling. Ten aanzien van preventie maatregelen in en om de woning valt op dat er wel significante verschillen zijn tussen Zevenaar en het land. Inwoners in Zevenaar hebben veel vaker (rol)luiken voor de ramen en deuren (41%) dan landelijk gezien (21%). Op het gebied van online preventie zijn geen significante verschillen waarneembaar. Tot slot valt op dat een groot deel van de inwoners aangesloten is bij burgernet (42%) en WhatsApp Buurtpreventie (30%).

2.2.2 Zichtbaar zijn en in verbinding blijven vormt een uitdaging

34% van de inwoners geeft aan (zeer) tevreden te zijn met het functioneren van de politie in de buurt. Dat is een licht lager percentage in vergelijking met de regio en het land. 6% geeft aan (zeer) ontevreden te zijn. Dat is lager dan het landelijke percentage. Het functioneren is o.a. getoetst met stellingen over de mate van contact met inwoners in de buurt en zichtbaarheid. 70% van de inwoners is tevreden over het laatste contact met de politie. Als inwoners niet tevreden zijn is dat vooral omdat ze vinden dat hun problemen niet zijn opgelost, ze niet serieus worden genomen of onvoldoende op de hoogte gehouden worden na bijvoorbeeld een melding of aangifte. Over het functioneren van de gemeente oordeelt 41% (zeer) tevreden. Dat is iets lager in vergelijking met de regio en het land (44%). 14% geeft aan (zeer) ontevreden te zijn. Dat is gelijk aan het landelijk percentage. Het functioneren is getoetst met stellingen over de gemeentelijke inzet op veiligheid en leefbaarheid, zichtbaarheid en het informeren en betrekken van inwoners bij de aanpak.

2.2.3 Overlast door kwetsbare inwoners blijft een aandachtspunt

De overlastregistraties van de politie laten een wisselend beeld zien. De overlast van personen met verward/onbegrepen gedrag en zwervers blijft hoog. De registraties 'sociale wijkproblematiek' zijn fors toegenomen en geven een voorzichtige indicatie van hoe het in een wijk gaat. Het is in dit verband ook relevant om te weten dat we het aantal aanmeldingen voor buurtbemiddeling de afgelopen jaren zagen stijgen van 51 in 2019 naar 86 in 2021 (Buurtbemiddeling Rijnstad, 2021). Ook het aantal complexe zaken nam toe. Bij complexe zaken speelt er vaak meer binnen een gezin of bij de verschillende betrokken huishoudens. De meeste aanmeldingen hebben betrekking op pesten/treiteren, tuinproblemen en geluidsoverlast. De toename is mogelijk te verklaren door corona waardoor mensen veel meer thuis waren. Maar mogelijk is er ook sprake van een registratie-effect, omdat meer woningcorporaties bij buurtbemiddeling zijn aangesloten.

<i>Overlastregistraties</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>Gem. 2018-2021</i>	<i>2022</i>
Personen met verward gedrag	110	178	217	234	185	188
Overlast zwervers	4	9	12	18	11	34
Overlast alcohol en drugs	81	85	136	156	115	95
Overlast sociale wijkproblematiek	276	249	351	543	355	774

2.2.4 Jongerenoverlast daalt door online straatcultuur?

De registraties jongerenoverlast en vandalisme nemen af. Maar er is voorzichtigheid geboden om op basis hiervan uitspraken te doen over de aanwezigheid van jeugdcriminaliteit. Immers, een groot deel van de jongeren blijft onder de radar. Bovendien is er sprake van een 'online straatcultuur' waar we met elkaar in Zevenaar nog onvoldoende zicht op hebben. Er wordt door professionals op gewezen dat het van groot belang is om ook in het online domein zichtbaar een aanspreekbaar te zijn voor jongeren. Aan incidenten op straat (soms met ernstig geweld tot gevolg) gaan vaak lange periodes van online conflicten vooraf.

<i>Overlastregistraties</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>Gem. 2018-2021</i>	<i>2022</i>
Overlast jeugd	138	106	295	231	193	121
Overlast vandalisme	25	14	12	5	14	8

Haltverwijzingen (bron: Halt, regio Oost NL)

<i>Haltcijfers</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022 t/m nov</i>
Instroom	20	17	21	14
Verwezen door politie	16	15	17	13
Verwezen door boa		1	1	
Verwezen door leerplicht	4	1	3	
Aantal uitgevoerde excuusopdrachten	1	14	7	9
Meest voorkomende feiten: diefstal, vermogensdelicten en verboden toegang				

2.2.5 Daling traditionele criminaliteit en stijging online criminaliteit

Het aantal diefstallen en inbraken in woningen en bedrijven neemt al jaren af, maar lijkt een ondergrens bereikt te hebben. Dat geldt ook voor diefstal uit/vanaf motorvoertuigen. Fietsendiefstallen laten een minder gunstige ontwikkeling zien. Bij fietsendiefstallen speelt de aantrekkelijkheid van dure elektrische fietsen volgens de politie een belangrijke rol. Vooral het centrum en het stationsgebied vormen risicolocaties.

De geweldsregistraties laten over bijna de hele linie een positieve ontwikkeling zien. Huiselijk geweld wordt niet apart door de politie geregistreerd. Uit de jaarverslagen van Veilig Thuis blijkt dat het aantal meldingen in 2021 (240) in vergelijking met 2019 (226) is gestegen. Het overgrote deel van de meldingen komt bij de politie vandaan. Het aantal huisverboden blijft de laatste jaren stabiel (5).

De politie registreert vooralsnog alleen cybercriminaliteit apart. Gedigitaliseerde criminaliteit zit verwerkt in tal van andere registraties. Een onderzoek van I&O-research naar online criminaliteit in Noord-Holland (2021) laat zien dat er niet of nauwelijks verschil zit in landelijke en lokale cijfers voor online criminaliteit. We kunnen er dus vanuit gaan dat landelijke ontwikkelingen ook representatief zijn voor Zevenaar. Op basis van die landelijke cijfers worden de meeste inwoners slachtoffer van online oplichting en fraude, hacken en online bedreiging of intimidatie. Dat komt overeen met wat inwoners in de veiligheidsmonitor Zevenaar gerapporteerd hebben.

<i>High-impact-crimes en veel voorkomende criminaliteit</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>Gem. 2018-2021</i>	<i>2022</i>
Diefstal / inbraak woning	56	50	27	38	43	27
Diefstal / inbraak bedrijven, kantoren en instellingen	24	27	33	18	25	20
Winkeldiefstal	25	28	53	75	45	44
Diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	51	37	48	36	43	32
Diefstal brom-, snor-, fietsen	74	105	99	90	92	113

<i>Geweld</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>Gem. 2018-2021</i>	<i>2022</i>
Doodslag/moord	4	2	6	9	5	4
Bedreiging	47	45	33	50	44	25
Ruzie / twist zonder vervolg	474	475	471	557	494	480
Mishandeling	54	63	44	42	51	52
Zeden	18	16	17	21	18	15

<i>Cyber</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>Gem. 2018-2021</i>	<i>2022</i>
Cybercriminaliteit	3	5	28	51	22	42

2.2.6 Meer meldingen en signalen van georganiseerde criminaliteit

De weinige gegevens die over georganiseerde criminaliteit gepubliceerd worden, geven een toename van de drugshandel en wapenbezit aan. Het gaat bij de registratie wapenhandel vooral om het bezit van steekwapens. In vijf gevallen ging het hierbij om jongeren tussen de 13 en 20 jaar. De meldingen van Meld Misdaad Anoniem zijn meestal gerelateerd aan de productie, opslag en handel in (hard) drugs. Wat de bestuurlijke maatregelen betreft zien we meer bestuurlijke waarschuwingen en minder sluitingen. Dit houdt verband met een ontwikkeling waarbij de voorzieningenrechter bij een voornemen tot sluiting kritischer naar de belangenafweging kijkt.

<i>Georganiseerde criminaliteit</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>Gem. 2018-2021</i>	<i>2022</i>
Drugshandel	30	54	26	30	35	44
Wapenhandel en bezit	5	9	14	25	13	20

Meld Misdaad Anoniem (bron: bureau MMA)

<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022 t/m nov</i>
16	25	25	19	36

Civiele en bestuursrechtelijke maatregelen (bron: gemeente Zevenaar, oov)

	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>
Contractontbinding verhuurder	1	4		1	
Bestuurlijke waarschuwing	1	4		6	5
Tijdelijke sluitingen	5	5	7	5	1
<u>Totaal</u>	<u>7</u>	<u>13</u>	<u>7</u>	<u>12</u>	<u>6</u>

2.3 Terugblik 2019-2022

De coronapandemie en de opvang van vluchtelingen heeft forse impact gehad op de voorgenomen ambities uit de vorige beleidsperiode. We hebben alles in het werk gesteld om samen met de politie en onze buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) de openbare orde te handhaven, deze waar nodig te herstellen en de verbinding met de samenleving te behouden. Ook hebben we onze verantwoordelijkheid genomen in de opvang van vluchtelingen. Dit heeft er wel toe geleid dat onze focus minder op het integraal veiligheidsbeleid lag. Daarom volstaan we in deze paragraaf met een globale terugblik op onze inspanningen ten aanzien van de aanpak van kwetsbare en overlastgevende personen en georganiseerde criminaliteit.

2.3.1 Aanpak kwetsbare en overlastgevende personen

Ambitie: een passende ketenaanpak voor personen met verward en onbegrepen gedrag. Ten aanzien van jeugd was de ambitie om jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit te beperken.

- In mei 2021 zijn we bij wijze van pilot gestart met een expertiseteam Zorg en Veiligheid. Deze pilot heeft als doel om sneller en beter ondersteuning te bieden bij complexe casuïstiek op het snijvlak van zorg en veiligheid. Het team zorgt voor analyse en triage op de binnengekomen meldingen en signalen, maakt afspraken met zorg en veiligheidspartners over de in te zetten interventies en pakt regie waar nodig. Begin 2023 wordt een besluit genomen over de borging van de pilot. Het expertiseteam heeft jaarlijks tussen de 100 en 150 casussen zorg en veiligheid behandeld. Dit heeft in tientallen gevallen geleid tot de inzet van bemoeizorg vanwege zorgmijddende inwoners. In enkele gevallen was er sprake van zeer zware woonoverlast (vervuiling, verwaarlozing, verzamelwoede).
- In 2022 is de integrale aanpak van problematische jeugdgroepen op basisteamniveau geprioriteerd. Dit heeft geresulteerd in extra inzet van OM, politie en gemeente om jeugdgroepen in beeld te brengen en te houden (jeugdgroepen zijn fluïde). Nu is het zaak om tot een samenhangend geheel van preventieve en repressieve interventies te komen die erop gericht zijn het gedrag van jongeren dusdanig om te buigen dat de overlast vermindert, hun sociale positie wordt versterkt, de negatieve groepsdynamiek wordt doorbroken en jonge aanwas wordt voorkomen. In hoeverre dit maatschappelijk effect daadwerkelijk wordt bereikt, moet de komende jaren duidelijk worden. Een instrument om dit scherp te krijgen is de in Midden-Nederland ontwikkelde PGA-monitor en PGA-rapportage. PGA staat voor persoonsgerichte aanpak.
- De inzet van outreachend jongerenwerk per 1 januari 2023, een pilot met twee jeugdboa's per 2023, de aansluiting van jeugdconsulenten bij de groepsaanpak, de preventieve inzet van Halt en jongerenwerkers op scholen zijn voorbeelden van (extra) maatregelen om jeugdcriminaliteit en jongerenoverlast te voorkomen en tegen te gaan.
- Professionals maken zich meer en meer zorgen over de normalisatie van (steek)wapenbezit en de betrokkenheid van jongeren bij geweldsdelicten en gedigitaliseerde criminaliteit.
- Voor de inzet en ontwikkelingen Veilig Thuis: zie de [jaarverslagen VGGM](#).

2.3.2 Aanpak georganiseerde criminaliteit

Ambitie: het tegengaan, verstoren en stoppen van georganiseerde criminaliteit in Zevenaar.

- We hebben veel aandacht besteed aan bewustwording van (nieuwe) medewerkers. Collega's van publiekzaken, buitendienst, vastgoed en vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn specifiek getraind op het herkennen van signalen van georganiseerde criminaliteit. Ook zijn er bewustwordingscampagnes gehouden.
- We zijn ondermijningsoverleggen gestart. In eerste instantie is gestart met een signalenoverleg en een basisteamoverleg. Bij het signalenoverleg worden signalen met interne collega's en de politie besproken. Collega's van bedrijfsvoering, informatiebeheer, maatschappelijke dienstverlening, publiekzaken, beheer ontwerp en realisatie, vergunning toezicht en handhaving en de Regionale Sociale Dienst (RSD) zijn aangesloten. In het basisteamoverleg worden gemeente overstijgende zaken besproken samen met politie, het RIEC¹ en de gemeenten Duiven en Westervoort.
- Er is een kernteam ondermijning opgezet waardoor signalen laagdrempelig aan een controle worden gekoppeld. Signalen worden eens in de zes weken besproken en één week later wordt er daadwerkelijk gecontroleerd. Bij dit overleg zijn collega's van bedrijfsvoering, vergunning toezicht en handhaving, de RSD en de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) betrokken. De controle wordt over het algemeen uitgevoerd door één toezichthouder bouw en de politie. Deze manier van werken wordt als zeer positief ervaren (vanwege de kleinschaligheid, de bejegening en het voorlichtende element erin). Ook heeft het een positief effect op de samenwerking tussen de verschillende partijen. Men weet elkaar sneller en beter te vinden. Het kernteam ondermijning wordt in de regio vaak als goed voorbeeld genoemd.
- Het Damoclesbeleid is op basis van huidige ontwikkelingen en jurisprudentie geactualiseerd.
- Er worden (grootschalige) integrale controles georganiseerd en met behulp van het project Ariadne² is de situatie op een recreatiepark in kaart gebracht. Ook is er steeds meer aandacht voor witte vlekken (o.a. bedrijventerreinen en het buitengebied).
- In het begin van 2021 is door het RIEC een weerbaarheidsscan uitgevoerd. Doel van deze weerbaarheidsscan was de interne weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie in het kader van georganiseerde criminaliteit te analyseren. Deze scan heeft tot aanbevelingen geleid ten aanzien van structurele bewustwording in de organisatie, de aanpak van zorgfraude, het toepassen van de wet Bibob en integriteit. De aanbevelingen zijn vertaald naar het uitvoeringsplan ondermijnende criminaliteit 2022-2023.

¹ Het RIEC is een samenwerkingsverband dat is opgericht ter ondersteuning van gemeenten en andere overheidspartners bij de bestuurlijke- en integrale aanpak van georganiseerde- en ondermijnende criminaliteit. Het RIEC wordt gefinancierd vanuit de regio en landelijke versterkingsgelden. Doelen zijn: economische machtsposities doorbreken die zijn opgebouwd met behulp van op criminele wijze vergaard kapitaal. De vermenging van onder- en bovenwereld tegengaan. Voorkomen dat criminelen door de overheid worden gefaciliteerd.

² Dit betreft een samenwerkingsproject van het OM, politie en provincie Gelderland rond de aanpak van criminaliteit en ondermijning op en rondom vakantieparken

3 Ambities en prioriteiten

In dit hoofdstuk beschrijven we de ambities op de prioriteiten georganiseerde criminaliteit, zorg en veiligheid en digitale criminaliteit. De ambities zijn vertaald naar inspanningen en een agenda op hoofdlijnen. We hebben aan deze agenda geen outcome-indicatoren gekoppeld. Dergelijke cijfers zijn van teveel externe factoren afhankelijk en dus zeker niet alleen van de geformuleerde inspanningen. Op interventieniveau wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van (praktijk) wetenschappelijke inzichten. Aan de hand van o.a. politiecijfers, de Veiligheidsmonitor en de ervaringen van inwoners en professionals op straat houden we in grote lijnen zicht op de veiligheid- en leefbaarheidsontwikkelingen en hoe deze zich verhouden tot de gestelde ambities.

De inspanningen in dit hoofdstuk worden in het uitvoeringsproces verder vertaald naar de bijdrage en werkzaamheden per partner. In zijn algemeenheid geldt de lijn dat we ons met onze lokale (zorg)partners vooral richten op preventie, wonen, zorg en hulpverlening en gemeentelijke handhaving. De politie richt zich vooral op haar wettelijke taken conform artikel 2 van de Politiewet: het in ondergeschiktheid aan het bevoegd gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven. Vanuit deze wettelijke taak voert de politie het gesprek met lokale partners over de onderwerpen uit deze integrale veiligheidsagenda.

3.1 Georganiseerde criminaliteit

Wat is het probleem?

Het gevaar van georganiseerde criminaliteit is dat illegale activiteiten en reguliere functies in de gemeente naar elkaar toegroeien. Dat ondermijnt de democratische rechtsstaat en schaadt de samenleving en de levens van (jonge) en kwetsbare mensen op allerlei manieren. Het beeld uit de landelijke trends en ontwikkelingen wordt lokaal door professionals herkend. Er is zorg over jongeren die 'doorgroeien' naar de georganiseerde (drugs-) criminaliteit, een zichtbare toename van straatdealers en er is onvoldoende zicht op zorgfraude waardoor mensen geen of onvoldoende kwaliteit van zorg krijgen. Ook wordt gewezen op het belang van toezicht en handhaving in buitengebieden, (kleine) bedrijventerreinen, vakantieparken en jachthavens. Tot slot moeten we als gemeente niet naïef zijn en goed naar de weerbaarheid van onze eigen organisatie blijven kijken.

Ambitie

We zetten in op het tegengaan, verstoren of stoppen van georganiseerde criminaliteit door:

- het vergroten van de weerbaarheid van (jonge) inwoners, branches en gebieden die vatbaar zijn voor de invloed en aantrekkingskracht van de georganiseerde criminaliteit;
- het vergroten van onze eigen weerbaarheid (politiek, bestuur, ambtelijke organisatie);
- zichtbaar, snel en correct te reageren op signalen.

Inspanningen

Paragraaf 2.3.2 maakt duidelijk dat we de afgelopen jaren flinke stappen hebben gezet in de lokale aanpak van georganiseerde criminaliteit. We gaan daarom door op de ingeslagen weg. De inspanningen die hier genoemd staan komen ook deels terug in het lokaal uitvoeringsplan 'aanpak georganiseerde criminaliteit'.

Bewustwording en preventie	Wanneer
We trainen sleutelfunctionarissen zoals toezichthouders, medewerkers beheer, ontwerp en realisatie boa's, consultants, jongerenwerkers, woonconsultanten, medewerkers publiekszaken etc. op het signaleren en melden van georganiseerde criminaliteit en met name op signalen van mensenhandel en zorgfraude.	2023 en 2025
We vragen het Platform Veilig Ondernemen Oost Nederland iedere twee jaar voor trainingsactiviteiten ter van georganiseerde criminaliteit. Deze zijn in eerste instantie gericht op georganiseerde criminaliteit in het buitengebied, op bedrijventerreinen, de vastgoedsector en de transportsector.	2024 en 2025
Voorafgaand aan het nieuwe schooljaar bepalen we met politie, zorg, jongerenwerk en onderwijs het aanbod van preventieve interventies om 'jonge aanwas' richting georganiseerde criminaliteit te voorkomen. Denk bijvoorbeeld aan voorlichting op scholen, contact op straat via inzet jeugdboa's en outreachend jongerenwerkers (waar mogelijk in combinatie met verslavingszorg), inzet ervaringsdeskundigheid, lokale rolmodellen, vrijetijds- en sportvoorzieningen etc..	Jaarlijks
Nieuwe medewerkers van de gemeente volgen de module georganiseerde criminaliteit. Deze module krijgt ieder jaar een update vanuit de Zevenaar Academie. De collega's van openbare orde en veiligheid bezoeken jaarlijks één of meer afdelingen om de bewustwording over georganiseerde criminaliteit te vergroten	Jaarlijks

Controleren ³ en interveniëren	Wanneer
We organiseren zeswekelijks kleinschalige integrale controles op basis van het kernoverleg georganiseerde criminaliteit (politie, ODRA en RSD). We richten ons in eerste instantie op de (kleine) bedrijventerreinen, kamerverhuur en het buitengebied.	Doorlopend
We gaan door met het brede signalenoverleg georganiseerde criminaliteit waar collega's van bedrijfsvoering, informatiebeheer, maatschappelijke dienstverlening, publiekszaken, beheer ontwerp en realisatie, vergunning toezicht en handhaving, ODRA en de RSD zijn aangesloten. In het basisteamoverleg worden gemeente overstijgende signalen besproken samen met politie, het RIEC en de gemeenten Duiven en Westervoort.	Doorlopend
We organiseren vier grote integrale controles (bijv. in het kader van Ariadne)	2023 - 2026
We onderzoeken of we op basisteamniveau (en met behulp van landelijke subsidies) een preventieve aanpak kunnen ontwikkelen om het gebruik van (steek)wapens te ontmoedigen en de kennis/expertise hierover bij onszelf en de lokale partners te vergroten.	2023 en 2024
We zetten in op een persoonsgerichte en waar mogelijk een groepsgerichte aanpak van overlastgevende en criminele jongeren. We besteden hierbij extra aandacht aan de door professionals geconstateerde toename van dealen op straat. Met politie, OM, jongerenwerk, jeugdboa's en hulpverlening zetten we in op grenzen stellen en perspectief bieden.	Doorlopend

³ De controles hebben tevens een preventief/voorlichtend karakter. Procedurele rechtvaardigheid en kleinschaligheid zijn kernelementen in onze bejegening.

Beleidsontwikkeling en initiatieven	Wanneer
In het kader van zorgfraude wordt vanuit het sociaal domein een dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Arnhem overeengekomen voor het aanstellen van een toezichthouder rechtmatigheid.	2023
De afdeling Vergunning, Toezicht en Handhaving start in 2023 met de pilot jeugdboa's en maakt met de politie en openbare orde en veiligheid afspraken over samenwerking en inzet. Zie ook paragraaf 3.4.	2023
We onderzoeken met Duiven en Westervoort, RSD, de toezichthouder rechtmatigheid ⁴ , het RIEC en de afdeling maatschappelijke ontwikkeling de mogelijkheid voor een pilot 'zorgfraude'. De pilot moet meer zicht geven op signalen en meldingen van zorgfraude, wat (dossier)-onderzoek kan opleveren (kwaliteit zorg/financieel) en wat dat betekent voor de inzet van betrokken partijen op het gebied van contractmanagement, informatie-uitwisseling, capaciteit etc. Er wordt informatie ingewonnen bij de twee innovatieve proeftuinen in Twente en Brabant die eind 2022 door minister Helder zijn aangewezen.	2024 en 2025
We maken vanuit de afdeling bedrijfsvoering een analyse van 'kwetsbare functies' in de gemeentelijke organisatie. Dat wil zeggen: functies die een bovengemiddeld kwetsbaar zijn voor beïnvloeding vanuit de georganiseerde misdaad. Op basis van deze analyse worden beheersmaatregelen voorgesteld.	2023
We herijken het lokaal uitvoeringsplan aanpak georganiseerde criminaliteit.	2024
We maken een lokaal beleidsplan mensenhandel voor het versterken van de signaleringsfunctie (o.a. toezichthouders en baliepersoneel), preventie en het bieden van hulp en ondersteuning. We gebruiken hiervoor het landelijk beleidsformat van het coördinatiecentrum tegen mensenhandel (Comensha).	2023

⁴ Met de gemeente Arnhem wordt een dienstverleningsovereenkomst afgesloten voor een toezichthouder rechtmatigheid in de regio.

3.2 Zorg & Veiligheid

Wat is het probleem?

Het landelijke beeld van inwoners met complexe problematiek die overlast veroorzaken of delicten plegen, wijkt niet af van het lokale beeld. Professionals in Zevenaar zien vaak dat een opeenstapeling van problemen iemands leven fors ontwricht met allerlei narigheid en onveiligheid voor zichzelf en de omgeving tot gevolg. Ook in Zevenaar wordt een aanzienlijk deel⁵ van de politiecapaciteit besteed aan personen met verward of onbegrepen gedrag.

Ambitie

We zorgen ervoor dat kwetsbare inwoners minder vaak in de problemen komen of dat problemen escaleren. Daarom zetten we in op:

- een lokale persoonsgerichte aanpak waarbij inwoners met complexe problematiek die herhaaldelijk betrokken zijn bij ernstige overlast en criminaliteit kunnen rekenen op een passende combinatie van zorg, bestuurlijke sancties of straf;
- een duurzame samenwerking met professionals in het zorg, veiligheid-, en justitieel domein waardoor er domeinoverstijgend gewerkt wordt.

Inspanningen

Sinds de start van het team zorg en veiligheid vanuit het sociaal domein, kunnen we sneller en professioneler reageren op signalen en meldingen. Het team zorg en veiligheid vormt voor ketenpartners de toegang bij complexe domeinoverstijgende casuïstiek, complexe (gezins-)situaties en casuïstiek die (naar verwachting) kan leiden tot crimineel en/of overlastgevend gedrag of verder afglijden. De procesregisseurs uit het team zijn verantwoordelijk voor het coördineren, ontwikkelen, structureren, bewaken, onderhouden en versterken van de samenwerking tussen professionals in het sociaal- en veiligheidsdomein. Het realiseren van een 'sluitende aanpak' is echter niet realistisch. In de eerste plaats omdat menselijk gedrag daarvoor veel te complex is. In de tweede plaats omdat we als gemeente niet overal invloed op hebben. Zo hebben we bijvoorbeeld te maken met schaarste op tal van terreinen (politie, zorg, onderwijs, woningmarkt etc.). Wel is het van belang om ons in de gezamenlijk aanpak van zorg en veiligheidsproblematiek te richten op onderstaande bouwstenen uit het preventieplan zorg en veiligheid (VNG, 2022).

⁵ Landelijk gaat het om 20%. Lokale cijfers zijn niet bekend.

Lokale persoonsgerichte aanpak	Wanneer
Het team zorg en veiligheid werkt in samenspraak met openbare orde en veiligheid toe naar een lokale persoonsgerichte aanpak voor jongeren en volwassenen per 2024. Leidraad vormt het rapport 'samen werk maken van de persoonsgerichte aanpak'. Dit rapport is door middel van praktijkgericht onderzoek tot stand gekomen. Met de PGA-werkwijze kunnen we de samenwerking organiseren tussen tal van in- en externe partners bij complexe casuïstiek die te veeleisend is voor het gebiedsteam / sociaal team, maar te licht voor het Zorg- en Veiligheidshuis. Ook biedt de lokale PGA goede handvatten voor afbakening van de doelgroep, gegevensdeling, monitoring en het integreren van bestaande overleggen.	2024, 2025 en 2026
Onder regie van openbare orde en veiligheid en het team zorg en veiligheid reflecteren we met alle betrokken partners op de lokale persoonsgerichte aanpak en formuleren we samen de opgaven op het gebied van 1.) samenwerking en professionalisering, 2.) op- en afschalen, 3.) aanbod zorg, wonen, werk en dagbesteding. We vertalen deze opgaven naar de prestatieafspraken met corporaties en de uitvoeringsplannen behorend bij het beleidsplan sociaal domein, de woonzorgvisie en de (regionale) inkoop van preventieve voorzieningen en maatwerkvoorzieningen. Wanneer dat laatste niet mogelijk is, wordt een voorstel uitgewerkt om met een vrij besteedbaar zorg- en veiligheidsbudget te werken dat direct ingezet kan worden bij actuele en urgente casuïstiek. We gebruiken het preventieplan zorg en veiligheid als leidraad bij het formuleren van deze opgaven.	Jaarlijks
We maken gebruik van de consultatiefunctie die het Zorg en Veiligheidshuis heeft ten aanzien van casuïstiek met verward en gevaarlijk gedrag, mensenhandel en uitingen van radicalisering en extremisme.	Doorlopend

Lokale en regionale samenwerking en beleid	Wanneer
We geven gevolg aan de prestatieafspraken met de woningcorporaties. We brengen samen met hen in kaart hoe groot de groep inwoners is die vanwege ernstige overlast en complexe problematiek op meerdere levensgebieden niet zonder begeleiding en/of niet in reguliere huurwoningen gehuisvest kan worden en wat dat betekent voor onze gezamenlijke opgave ten aanzien van wonen, zorg en veiligheid.	2023 en 2024
We stellen lokaal beleidsregels op voor de Wet aanpak woonoverlast. Deze wet wijzigt de Gemeentewet door toevoeging van artikel 151d. In dit artikel is bepaald dat de gemeenteraad de burgemeester bij verordening de bevoegdheid kan verlenen tot oplegging van een last onder bestuursdwang aan degene, die een woning – of een bij die woning behorend erf – gebruikt, indien door gedragingen in of vanuit die woning of dat erf omwonenden ernstig worden gehinderd. De burgemeester kan pas een gedragsaanwijzing geven als een waarschuwing, mediation of buurtbemiddeling niet werkt.	2024
We sluiten vanuit het sociaal domein beleidsmatig aan bij regionale initiatieven en overleggen voor de aanpak van personen met verward en onbegrepen gedrag, GGZ, Beschermd Wonen en jeugd. Voor personen met verward en onbegrepen gedrag kijken we in het bijzonder naar de mogelijkheden binnen het Actieprogramma Grip op Onbegrip. Op 15 december 2022 heeft de minister van Justitie en Veiligheid opnieuw middelen beschikbaar gesteld voor de implementatie en borging van best-practices zoals bijvoorbeeld E33-analyse, GGZ in de wijk etc.. Het gaat in totaal om €64,46 miljoen euro tot en met 2026. Iedere Veiligheidsregio kan een subsidieaanvraag doen. Zie: voortgangsbrief personen met verward en onbegrepen gedrag . Voor ondersteuning en advies kan een beroep worden gedaan op de VNG regio-adviseurs zorg en veiligheid .	Doorlopend

Lokale en regionale samenwerking en beleid	Wanneer
We implementeren als gemeente onder regie van de afdelingen bedrijfsvoering (openbare orde en juridische zaken) en Samenleving de Wet Aanpak Meervoudige Problematiek Sociaal Domein (WAMS) en de Wet Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden (WGS). Zie ook paragraaf 3.4.	2024
In de regionale nota 'samen werken aan veilig herstel' (Veilig Thuis), staan de verantwoordelijkheden en samenwerkingsafspraken voor Veilig Thuis en gemeenten beschreven. Deze afspraken gaan over de werkwijze van Veilig Thuis, de in te zetten interventies en de overdrachtsmomenten tussen Veilig Thuis en lokale teams. De afdeling maatschappelijke ontwikkeling draagt zorg voor de vertaling van deze afspraken naar het werkproces van het gebiedsteam.	Doorlopend
We pakken een actieve rol in de nazorg van ex-gedetineerden. We vertalen het bestuurlijk akkoord nazorg (ex) gedetineerden naar concrete werkafspraken over detentiemeldingen en hulpvragen van ex-gedetineerden. Voor het zorg en veiligheidshuis dat de nazorg (ex) gedetineerden coördineert, organiseren we één aanspreekpunt binnen het sociaal domein die de randvoorwaarden voor een goede terugkeer regelt (bijv. identiteitsbewijs, huisvesting, uitkering, werk en- dagbesteding). Ook moet er expertise en ervaring worden opgebouwd om vanuit de gemeente in de penitentiaire inrichting gesprekken te kunnen voeren met gedetineerden over hun terugkeer.	2023 en 2024

3.3 Digitale criminaliteit

Wat is het probleem

Digitalisering biedt ons als samenleving heel veel kansen. Tegelijkertijd brengt het nieuwe risico's en bedreigingen met zich mee. Waar we met elkaar ons fysieke huis de afgelopen decennia steeds beter hebben beveiligd, laten we in ons digitale huis de ramen en deuren nog vaak openstaan. Helaas wordt de impact van online criminaliteit op slachtoffers nog onderschat. Daarbij gaat het niet alleen om financiële schade en verlies van waardevolle gegevens, maar ook om verlies van vertrouwen, de wereldwijde schaal van verspreiding en victimblaming, en het gevoel nooit slachtoffer af te zijn ('wanneer duikt die compromitterende foto opnieuw op?'). De mens blijkt keer op keer de zwakste schakel in de informatiebeveiliging te zijn. Bij veelvoorkomende vormen van digitale criminaliteit zoals bijvoorbeeld CEO-fraude, WhatsAppfraude en spoofing wordt hier door middel van social engineering goed op ingespeeld. Dit is een aanvalstechniek waarin misleiding en bedrog worden gebruikt om doelwitten actief te laten meewerken aan hun eigen slachtofferschap. Dit betekent dat met bewustwordingscampagnes en interventies gericht op die menselijke factor veel winst te behalen valt.

Ambitie

We voorkomen, verstoren, stoppen, sporen op en vervolgen veelvoorkomende vormen van cybercrime en digitale criminaliteit. Dit doen we door in eigen huis het goede voorbeeld te geven. Maar ook door:

- het vergroten van de bewustwording en weerbaarheid van burgers en ondernemers;
- het versterken van preventie voor groepen in een kwetsbare positie, zoals jongeren en ouderen;
- het toepassen van interventies om cybercrime en digitale criminaliteit te verstoren, te stoppen, op te sporen en te vervolgen.

Inspanningen

'Eigen huis op orde' (intern)	Wanneer
We werken (waar mogelijk in RID-verband) aan een zo goed mogelijke⁶ invulling van de vier risicoclusters zoals beschreven in het Focusblad Digitale Veiligheid (VNG). 1. Diefstal, verlies, aantasting van informatie 2. Digitale ontregeling, ontwrichting, blokkades van systemen 3. Gedigitaliseerde criminaliteit 4. Online aangejaagde ordeverstoring De gemeentelijke chief information security officer (CISO), de adviseur openbare orde en veiligheid, de portefeuillehouders ICT en de burgemeester bespreken twee keer per jaar de belangrijkste ontwikkelingen en opgaven op basis van bovenstaande risicoclusters. Eén van die opgaven betreft in ieder geval het integraal inrichten of op elkaar afstemmen van de crisis- en bedrijfscontinuïteitplannen in geval van cyberincidenten.	n.t.b.
In verband met bovenstaande houden we minimaal 2 cyberoefeningen. Deze worden opgezet onder regie van de CISO en in samenwerking met openbare orde en veiligheid en de Veiligheidsregio (VGGM). De oefeningen en scenario's van de informatiebeveiligingsdienst (VNG) zijn met handleidingen beschikbaar en richten zich op: 1. Gemeentelijk crisisteam – Focus op continuïteit/bedrijfsvoering/interne crisisstructuur 2. Gemeentelijk crisisteam en driehoek - Focus op criminaliteit 3. Gemeente en driehoek - Regionaal Operationeel Team – Focus maatschappelijke impact Afhankelijk van de scenario's wordt externe expertise toegevoegd. We combineren één van deze oefeningen met een werkbezoek aan https://www.bit-meetme.nl/. Dit is onderdeel van het bedrijf Exonet uit Zevenaar.	2024 en 2026
Nieuwe medewerkers van de gemeente zijn verplicht de module i-bewustzijn te volgen. Deze module krijgt ieder jaar een update vanuit de Zevenaar Academie en is opgenomen in het onboardingsprogramma van de gemeente Zevenaar.	Doorlopend
Voor medewerkers wordt twee keer een interactieve lunchbijeenkomst over i-bewustzijn en digitale veiligheid georganiseerd vanuit openbare orde en veiligheid en de CISO. Hierbij staan recente praktijkvoorbeelden centraal.	2023 en 2025

⁶ De Rijksoverheid en de VNG hebben op 21 december 2022 [een convenant](#) ondertekend om gemeenten bij deze fundamentele uitdagingen op het gebied van digitale veiligheid (financieel) te ondersteunen.

Aanpak digitale criminaliteit	Wanneer
We maken lokaal maar bij voorkeur in Liemersverband met de gemeenten Duiven en Westervoort een plan van aanpak digitale criminaliteit waarin we een selectie maken van de meest veelbelovende en beproefde interventies voor de belangrijkste dader en slachtoffergroepen van digitale criminaliteit (jeugd, MKB en ouderen). We betrekken de digitaal wijkagent hierbij. Ook vragen we het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland om advies en subsidiemogelijkheden vanuit de Citydeal Lokale Weerbaarheid Cybercrime. Ondertussen starten we in 2023 per doelgroep met het toepassen van één beproefde interventie en doen we mee met landelijke campagnes en actiedagen over internetveiligheid. Voor de selectie van interventies maken we o.a. gebruik van het projectenboek 'aanpak gedigitaliseerde criminaliteit' van de Veiligheidsalliantie Rotterdam (publicatie 2023), de databank van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, Politie en Wetenschap en het lectoraat Maatschappelijke Veiligheid van Saxion-Hogescholen dat o.a. in Oost Nederland praktijkgericht onderzoek uitvoert naar gemeentelijke interventies cyberweerbaarheid.	Doorlopend

Enkele voorbeelden van interventies voor jongeren	
	Hackshield: een cybersecurity game voor kinderen tussen de 8 en 12 jaar die al door vele gemeenten wordt ingezet. Op een speelse manier leren kinderen zich wapenen tegen digitale gevaren. De beste cyberagents worden door de burgemeester gehuldigd. Hackshield kan individueel gespeeld worden, maar ook klassikaal online of offline (door middel van het spel Hackersdebaas). Voorlichting Halt en jongerenwerk middelbare scholen: online fraude en cybercriminaliteit en sexting. Speciale game-events vanuit politie, cybersecuritybedrijven en de gamingindustrie om jongeren met talent in het legale circuit te houden. Interventies geldezels⁷. Er zijn inmiddels vele interventies beschikbaar: waarschuwingsbrieven, huisbezoeken en stopgesprekken, online advertisement door gemeenten.

⁷ Een geldezel is iemand die zijn of haar pinpas en bankgegevens beschikbaar stelt aan criminelen.

Enkele voorbeelden van interventies voor algemeen publiek en ouderen

veilig internetten.nl

Interactieve voorlichtingsfilm [Echt of nep](#) (voor senioren). De film bestaat uit vijf korte scènes over even zoveel vormen van digitale oplichting. De vormen van digitale oplichting die te zien zijn komen uit de dagelijkse praktijk. De samenstellers van de film hebben hiervoor geput uit politieaangiftes.

[Digitale buurtambassadeurs](#) zijn inwoners die helpen hun omgeving digitaal veiliger te maken. Ze krijgen hiervoor een aparte training. (Dit initiatief biedt mogelijkheden voor vernieuwende vormen van samenwerking tussen bijvoorbeeld digitaal wijkagenten, gemeenten, ICT bedrijven en vrijwilligers met ICT-affiniteit uit bestaande WhatsApp-Buurtpreventiegroepen in Zevenaar).

[Veiliginternetten.nl](#) biedt inwoners alle benodigde handvatten om hun digitale apparatuur en slimme apparaten digitaal veilig te houden. De website bevat campagnemateriaal, filmpjes, instructies, video's, quizen en tools zoals <https://checkjelinkje.nl/> om de veiligheid van internetlinkjes te checken. Het is vanuit de lokale overheid eenvoudig om hier via de (online) mediakanalen naar te verwijzen.

Enkele voorbeelden van interventies voor het MKB

digital trust
center.

Het Platform Veilig Ondernemen Oost-Nederland organiseert in samenwerking met gemeenten en ondernemersverenigingen onder de noemer Cybercrime Alert [informatie- en trainingsavonden](#). Ondernemers krijgen tijdens deze bijeenkomsten voorlichting en tips over hoe zich te wapenen tegen cybercriminaliteit.

Het kabinet heeft in juli 2022 extra steun toegezegd aan MKB'ers. Het Digital Trust Centre en de Platformen Veilig Ondernemen hebben hierin een belangrijke rol. Bijvoorbeeld door het bieden van [dreigingsinformatie](#) en concrete beveiligingstools en adviezen. Voor gemeenten en PVO's is hiervoor een aparte [tool](#) beschikbaar.

3.4 Prioriteit overstijgend: professionaliseren en samenwerken

In deze paragraaf benoemen we de belangrijkste inspanningen op het gebied van professionalisering en samenwerking die nodig zijn voor een succesvolle uitvoering van deze IVA. We trekken hier als gemeentelijke afdelingen en externe partners samen in op en zijn daarop aanspreekbaar.

Professionalisering

- We zorgen dat we klaar zijn voor nieuwe wetten. Het gaat de komende jaren naar verwachting om de Wet Aanpak Meervoudige Problematiek Sociaal Domein (WAMS). Deze voorziet in grondslagen voor domeinoverstijgende gegevensverwerking in het kader van de gecoördineerde aanpak van meervoudige problematiek in het sociaal domein. Maar ook om de Wet Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden die zich richt op de bestrijding van fraude en georganiseerde criminaliteit. We volgen de benodigde cursussen en trainingen om met deze wetten te kunnen werken.
- We organiseren onder regie van openbare orde en veiligheid jaarlijks een leer/netwerkbijeenkomst over één van de geprioriteerde thema's. Deze lokale bijeenkomsten voor interne en externe partners hebben een driedelig doel: 1. Kennen en gekend worden (van groot belang vanwege personeelsverloop), 2. Inhoudelijke kennis en expertise vergroten. 3. De samenwerkingsafspraken evalueren en waar nodig bijstellen.
- Maatschappelijke onrust (en de dreiging van radicalisering en extremisme) is niet apart geprioriteerd. Toch hebben ze raakvlakken met de geprioriteerde thema's. We nemen deel aan de regionale netwerk en expertisebijeenkomsten die hiervoor georganiseerd worden door regionale partners zoals het Veiligheidsnetwerk Oost Nederland. Ook maken we in casuïstiek waar nodig gebruik van de diensten die het [landelijke steunpunt extremisme](#) (LSE) biedt.

Samenwerking

- Veiligheidsbeleid is facetbeleid. Daarom kijken we ieder jaar per prioriteit met beleidsmakers en uitvoerders wat openbare orde en veiligheid van andere afdelingen en partners nodig heeft en vice versa. Denk bijvoorbeeld aan de prestatieafspraken met de corporaties, de opdrachtverstrekkingen aan welzijnswerk, jongerenwerk, Halt, de lokale en regionale inkoop van zorg en het jaarplan vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH).
- In Zevenaar werken boa's en politie steeds meer samen. Toch rijst regelmatig de vraag wie nu voor welke handhavingsonderwerpen aan zet is. Daarom stimuleren we vanuit OOV dat VTH en de politie werk maken van een handhavingsarrangement waarin duidelijk wordt wie welke taken oppakt, welke taken samen opgepakt worden, hoe om te gaan met informatiedeling (o.a. briefings bijwonen), 24/7 beschikbaarheid, persoonlijke veiligheid, centrale aanspreekpunten over en weer etc..
- WhatsApp Buurtpreventie kan de veiligheid en leefbaarheid in buurten een impuls geven. Dat waarderen we. Daarom bieden we in overleg met de coördinatoren en de betrokken deelnemers jaarlijks een actueel, leerzaam en interessant programma aan (met goede sprekers) over veiligheidsgerelateerde onderwerpen en het eigen handelingsperspectief daarin. Daarnaast is er twee keer per jaar een afstemmingsoverleg tussen gemeente, politie en de coördinatoren van de WhatsApp Buurpreventiegroepen.

4 Organisatie

4.1 Regie

In de Nederlandse context slaat het woord regie vooral op een egalitaire vorm van sturing. Daarbij staan onderhandelen, overtuigen en wederzijds vertrouwen centraal tussen partijen die als min of meer gelijken worden beschouwd (Terpstra, 2010). In mindere mate gaat het om regie op basis van hiërarchie en autoriteit en sturing via financiële prikkels (bijv. subsidies). Als gemeente voeren we de regie op de integrale veiligheidsagenda vooral vanuit de egalitaire visie. Dat is voor de adviseurs en medewerkers openbare orde en veiligheid een complexe opgave omdat bij de aanpak van (georganiseerde) criminaliteit, onveiligheid en overlast meerdere organisaties betrokken zijn met verschillende regels, belangen, kaders en perspectieven.

4.2 Rol burgemeester, college van B&W en gemeenteraad

In ons landelijke bestel is de burgemeester wettelijk belast met de handhaving van de openbare orde. Hij heeft hiervoor een uitgebreid [palet aan bevoegdheden](#). Maar de burgemeester kan zijn regierol niet waarmaken zonder een integrale veiligheidsagenda die door het college van B&W en de gemeenteraad wordt gedragen. Immers, veiligheid raakt altijd andere inhoudelijke portefeuilles. Daarom zijn de onderwerpen die in de integrale veiligheidsagenda zijn uitgewerkt ook een collectieve verantwoordelijkheid van het hele college. De rol van de gemeenteraad is het prioriteren van de thema's en het controleren van het college.

4.3 De gezagsdriehoek

De aansturing van de politie door het bevoegd gezag is geregeld in de Politiewet 2012. De burgemeester gaat over de handhaving van de openbare orde en de officier van justitie over de strafrechtelijke handhaving. Politie, burgemeester en officier van justitie vormen met elkaar de lokale driehoek. Deze kan door zowel burgemeester als officier van justitie te allen tijde bij elkaar worden geroepen in het geval van incidenten of (dreigende) maatschappelijke onrust en crises. De driehoek komt echter ook periodiek bij elkaar op basisteamniveau. Dat wil zeggen met politie, OM en de burgemeesters van Zevenaar, Westervoort en Duiven gezamenlijk. In deze gezagsdriehoek wordt het beleid en de inzet van capaciteit met elkaar afgestemd.

In 2026 zou het dan ook een logische stap zijn om een integrale veiligheidsagenda op basisteamniveau op te stellen. Hierbij kan gewerkt worden met een algemeen deel dat voor alle drie de gemeenten geldt en een apart deel met ruimte voor specifieke lokale speerpunten.

4.4 Relevante kaders en regionale samenwerking

De prioriteiten en ambities in deze IVA zijn de basis voor de afspraken met de politie. De lokale prioriteiten uit de IVA en de landelijke prioriteiten uit de landelijke veiligheidsagenda vormen de basis voor de veiligheidsstrategie Oost-Nederland en daarmee samenhangend het meerjarenbeleidsplan van de Eenheid Oost-Nederland. Daarom werken we in de regio samen met een aantal vaste partners zoals Openbaar Ministerie (OM) en de politie. Maar ook met de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM), het zorg en veiligheidshuis (ZVH), de Regionale Sociale Dienst (RSD), het Platform Veilig Ondernemen (PVO) en het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC). Op eenheidsniveau participeren we in het Veiligheidsnetwerk Oost Nederland (VON).

Het VON biedt gemeenten, politie en OM een netwerk, kennis en hulpmiddelen voor de brede aanpak van criminaliteit. Het is tevens een platform dat met expertgroepen nieuwe interventies/aanpakken ontwikkelt maar ook landelijk aandacht kan vragen voor regionale en lokale knelpunten in de criminaliteitsbestrijding.

De komende beleidsperiode sluiten we als gemeente Zevenaar ambtelijk en/of bestuurlijk aan bij minimaal één expertgroep van het Veiligheidsnetwerk Oost Nederland.

Uitgelicht: het Platform Veilig Ondernemen Oost Nederland

In het nieuw actieprogramma Veilig Ondernemen 2023-2026 zijn voor de versterking van ondernemers in de strijd tegen criminaliteit afspraken gemaakt met diverse branches en de ondernemersorganisaties VNO-NCW en MKB-Nederland. De minister investeert vanaf 2023 jaarlijks structureel 10 miljoen euro extra in de regionale Platforms Veilig Ondernemen (PVO's). Het platform Veilig Ondernemen Oost-Nederland is daarom een belangrijke partner op het gebied van Publiek-Private Samenwerking (PPS) tussen gemeenten, brancheorganisaties, ondernemers(verenigingen), politie, justitie en het Openbaar Ministerie (OM).

4.5 Sturing en monitoring

Via de reguliere Planning & Control cyclus rapporteren we over de veiligheidsontwikkelingen en de voortgang van deze IVA. Daarnaast wordt in de periode 2023-2026 tweemaal een raadsinformatiebijeenkomst georganiseerd over de veiligheidsontwikkelingen.

4.6 Financiën

De kosten voor de uitvoering van de IVA worden gedekt uit het budget voor openbare orde en veiligheid en budgetten van andere gemeentelijke afdelingen (voornamelijk sociaal domein en vergunningverlening, toezicht en handhaving). Daarnaast zijn er landelijke subsidies beschikbaar. Deze kunnen lokaal of regionaal aangevraagd worden. Wanneer bestaande middelen niet toereikend zijn voor de uitvoering van deze IVA, zal in de Kadernota een aanvraag voor aanvullend budget worden gedaan.

Bronnen

- Atlas van afgehaakt Nederland (2021). Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- Bestuurlijk convenant digitale veiligheid gemeenten (2022). Den Haag: Vereniging van Nederlandse Gemeenten.
- Cybersecuritybeeld Nederland (2021). Den Haag: Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid.
- De andere kant van de medaille (2019). Den Haag: Vereniging van Nederlandse Gemeenten.
- Een gemeentelijk offensief ter preventie van slachtofferschap van cybercrime (2020-2022). Den Haag: Haagse Hogeschool. Enschede: Saxion Hogescholen.
- Focusblad Digitale Veiligheid (2022). Den Haag: Vereniging van Nederlandse Gemeenten.
- Inventarisatie Veiligheidstrends (2022). Utrecht: Veiligheidscoalitie Midden-Nederland.
- Jaarverslag Buurtbemiddeling (2021). Arnhem: Rijnstad.
- Lokaal Veiligheidsbeleid in 2030 (2022). Den Haag: Vereniging van Nederlandse Gemeenten.
- Monitor bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit (2022). Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum.
- Monitor jeugdcriminaliteit (2020). Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum & Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Multiple Systems Estimation Slachtoffers Mensenhandel Nederland 2016-2019. Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum.
- Online Ontspoord. Een verkenning van schadelijk en immoreel gedrag op het internet in Nederland (2021). Den Haag: Rathenau Instituut.
- Samen werk maken van de persoonsgerichte aanpak rond jongeren en jongvolwassenen (2020). Utrecht: Lectoraat Kennisanalyse Sociale Veiligheid Hogeschool Utrecht.
- Stop het Stapelen. Preventieplan Zorg en Veiligheid (2022). Den Haag: Vereniging van Nederlandse Gemeenten.
- Strategisch Omgevingsbeeld (2020). Den Haag: Ministerie van Justitie en Veiligheid.
- Terpstra, J. & Krommendijk, M. (2010). Gemeentelijke regie in de veiligheidszorg. Tijdschrift voor veiligheid 9-4. Via: <https://repository.ubn.ru.nl/handle/2066/85418>.
- Veiligheidsagenda 2023-2026. Den Haag: Ministerie van Justitie en Veiligheid.
- Veiligheidsmonitor gemeente Zevenaar (2022). Enschede: I&O Research.
- Veiligheidsmonitor 2022 - Analyse online criminaliteit eenheid Noord-Holland. Amsterdam: I&O Research.
- Voortgangsbrief aanpak voor personen met verward en/of onbegrepen gedrag (14 december 2022 / kenmerk 4297350).

Bijlage 1 Reguliere werkzaamheden OOV

Bijlage 2 Veiligheidsmonitor Zevenaar